

cria bé el raïm, o que en l'horta valenciana, la taronja. Es una qüestió de clima, per ells favorable en extrem.

Es, doncs, convenient prendre algunes precaucions que no costen gaire de posar en pràctica, per evitar en el possible la propagació de les febres tifoides.

1.º Procurar, en sortir al camp, no beure aigües que visiblement tenen condicions sospitoses per la proximitat de recs, hortes, munts d'escombraries, femers, etc.

2.º Observar les regles higièniques que són de sentit comú, en el que fa referència a l'alimentació (bullir la llet, rentar bé les verdures que s'han de consumir crues, assabentar-se de l'origen del marisc, etc.).

3.º Conveniència d'analitzar l'aigua de la qual disposa una finca particular, especialment si és de pou o de mina. S'ha de tenir en compte que, en la majoria de casos, en la pràctica el tècnic pot orientar per corregir tal o qual defecte de construcció, causa de la infecció de l'aigua i si no és possible el millorament de l'aigua per venir ja infectada des del seu origen, és bo conèixer la mala qualitat per no utilitzar-la almenys per a beure. Si en un lloc apartat no es disposa d'altra aigua que la d'un pou, pot desinfectar-se mitjançant líquids antisèptics que en el comerç es troben a un preu mòdic, i que afegits periòdicament a l'aigua en les proporcions que s'indiquen, garanteixen la seva puresa, sense modificar la composició química. Un dels més corrents és el clor-hipoclorit sòdic, que una vegada ha complert l'acció esterilitzadora deixa un residu de clorur sòdic (sal de cuina) tan insignificant que no és perceptible al paladar.

4.º *Vacunació.*—La vacunació antitífoidica ha estat discutida durant molts anys. Però el que ha demostrat, àdhuc als més escèptics, l'eficàcia de la mateixa, han estat principalment els resultats estadístics de la vacunació en gran escala. Des de 1904, gran part de la milícia i marina anglesa de l'Índia utilitzà aquesta vacuna. Prompte va ésser adoptada a l'exèrcit d'altres països: França, Rússia, Itàlia, Alemanya i Estats Units la fan obligatòria ja abans de la gran guerra, i precisament durant els transcursos d'aquesta, es pogué comprovar la seva qualitat preventiva. A Alemanya particularment, durant la guerra es feren experiències (que aquí no és oportú detallar) de les quals se'n deduïren conclusions absolutament favorables a la vacunació. A Espanya és també obligatòria, en l'exèrcit, la vacuna antitífoidica des de fa alguns anys.

Hi ha qui no creu francament en l'eficàcia d'aquesta vacuna, considerant que certs individus vacunats po-

den contraure el tifus. Això és cert, però no hem de perdre de vista que, com en la major part de les vacunes, no es pot encara afirmar un resultat absolut, però l'experiència prova que el conjunt de casos de tifus és molt més reduït en les persones vacunades que en les que no ho han estat. Si només s'hagués da tenir en compte els factors malaltia i vacuna, seria un assumpte resolt, sigui en favor o en contra de la vacunació, però és que a més a més hi ha un tercer factor que és l'organisme, diferent en cada cas. En rebre la vacuna pot assimilar-lo o no, és a dir, pot quedar preparat per combatre i vèncer l'atac del microbi, i la major part de vegades és així que passa, a excepció d'algun cas, que per un mecanisme biològic encara desconegut, la vacuna no és absorbida o bé passen aviat els seus efectes i per tant no comunica el poder preventiu que es desitja. Com que fins la data no existeix cap mitjà clínic ni de laboratori per a preveure aquest estat de l'organisme especial en què la vacuna no compleix el seu objecte, i per altra part en condicions normals s'ha demostrat que no presenta cap contraindicació, és de bon criteri servir-se de la vacunació amb fe, i sense permetre's dubtar de la seva eficàcia, consultant al metge l'oportunitat de la seva administració.

Deixant a part les diferents classes de vacunes i tècniques de preparació, sols faré referència dels dos grups essencialment diferents: vacunació per via injectable i per via bucal. La primera és evident que produeix les molèsties degudes a la reacció, febre, malestar, mal de cap, etcètera, símptomes que prompte desapareixen (algunes hores), però sembla que aquest inconvenient és compensat pel fet de comunicar una sòlida immunitat o resistència, i sobretot de més durada; s'ha de tenir present, però, que aquesta resistència sols es manifesta després de quinze o vint dies després d'haver-se administrat la vacuna.

La que es pren per via bucal és d'una comoditat excellent, no dona molèsties de cap mena, però sembla no ésser d'una durada tan llarga, tot el més un any, la immunitat que confereix. Presenta, en canvi, l'avantatge que la immunitat s'adquireix més de pressa, i està especialment indicada en individus pertanyents a una família on hi ha un tifòidic o que hi han de conviure forçosament i no estaven vacunats.

Especialment la vacuna injectable, pot presentar certs inconvenients en algun cas; és per això oportú consultar al facultatiu l'oportunitat de la seva administració.

DR. B. OLIVER SUÑÉ